



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาณาบริเวณอันกว้างใหญ่ของประเทศไทยใน ๑๔ จังหวัดทางภาคเหนือ ถูกปกคลุมด้วยทิวเขาหลายทิว และมีป่าไม้ขึ้นอย่างหนาแน่น ทิวเขาคงกล่าวเหล่านี้แม้เป็นพืดจากเหนือจดใต้ มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล ระหว่าง ๒,๑๐๐-๒,๖๐๐ เมตรตามสันเขา บริเวณพื้นที่ราบตามสันเขาเหล่านี้ เป็นที่อยู่อาศัยของชาวเขาที่ชอบเคลื่อนย้ายไปมา ส่วนพื้นที่ราบที่อยู่ติดต่อกับบริเวณทิวเขาในภาคเหนือนี้ก็อยู่ในสภาพที่แผ่จากทางเหนือลงมาสู่ทางใต้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ลำน้ำส่วนใหญ่ที่ไหลจากทิวเขาในภาคนี้จึงไหลลงสู่ที่ราบที่อยู่ติดต่อกัน เช่น แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ต่างก็ไหลลงสู่แม่น้ำสายใหญ่ คือแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งแม่น้ำสายนี้ก็ไหลผ่านที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ในภาคกลางของประเทศ ดังนั้นเราจึงถือกันว่าทิวเขาในภาคเหนือเป็นที่เกิดของต้นน้ำลำธารที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบ แต่อย่างไรก็ตามคนไทยซึ่งเป็นคนพื้นราบก็มีได้เคยแสดงความสนใจอย่างแท้จริง ที่จะพัฒนาภูเขาและรักษาป่าไม้ในประเทศของตนตลอดระยะเวลา ๔๐๐ ปีที่ผ่านมา ผลก็คือ ภูเขาคงถูกปิดทิ้งไว้ให้ชนพวกอื่นที่มีความแตกต่างจากคนไทยทั้งในด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม เขามายอยู่อาศัยและทำการโค่นถางป่าบนภูเขาซึ่งมีสภาพอยู่ตามธรรมชาติ ลงมาเพื่อทำเป็นที่อยู่อาศัย และที่สำคัญทำการเพาะปลูก

ชาวเขาเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายตามบริเวณภูเขา และในท้องที่ที่ทุรกันดาร ไกลจากการคมนาคม ตามชายแดนภาคต่างๆของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นดินแดนที่มีป่าดิบและมีภูเขาสูง การคมนาคมลำบาก อากาศก็หนาวจัด แต่ชาวเขาเผ่าต่างๆ เหล่านี้ต่างเคยชินต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ดังนั้นเขาจึงสามารถอาศัยอยู่บนภูเขาสูงได้โดยปกติสุขและอิสระเสรี ฉะนั้นความมีอิสระในการดำเนินชีวิตใน ส่วนที่อยู่บนนอกเหนือ

กฎหมายของประเทศจึงมีอยู่อย่างเต็มที่ ชาวเขาเหล่านี้มีโคเคารพตอกกฎหมายของประเทศที่คนอาศัยอยู่ และก็ไม่มีความจำเป็นที่รัฐบาลเขาไปถึงที่อยู่ของคน ก็นั้นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินชีวิตตามธรรมชาติบนภูเขาและจากการกระทำของชาวเขาจึงมีขึ้นอย่างกว้างขวาง ชาวเขาเหล่านี้มีวิถีถึงพเนจร เรรอน ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง มีการอพยพข้ามเขตแดนจากพม่าและลาว เขามาในประเทศไทยเสมอ "จากการสำรวจพบว่าในบริเวณพื้นที่ที่มีระดับความสูงระหว่าง ๔๐๐ - ๒๐๐๐ เมตร จะมีชาวเขากลมกลาง ๆ อาศัยอยู่ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ คน" ๑

ชาวเขาเหล่านี้มีความแตกต่างจากคนไทยซึ่งอาศัยอยู่บนพื้นราบโดยทั่วๆ ไปเป็นอันมาก เช่น ความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี มีถิ่นที่อยู่อาศัยไม่แน่นอน มีการอพยพเคลื่อนย้ายอยู่เสมอ ประกอบอาชีพทางการเพาะปลูกและทำไร่เลื่อนลอย มีการปลุกผี มีชีวิตที่ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ ขาดการศึกษาต่อกับโลกภายนอก การดำรงชีวิตกึ่งกลาง เช่นนี้ของชาวเขาก่อให้เกิดปัญหาที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เนื่องจากในสมัยก่อน ๆ ชาวเขาเหล่านี้ มีโคมีบทบาทสำคัญในทางการเมืองหรือในทางเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้นจึงมีโคมีโคทำการศึกษาค้นคว้าหรือให้ความสนใจต่อชาวเขาเท่าที่ควร แต่พอหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โลกเกิดมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในด้านการเมืองระหว่างประเทศ สถานะการณ์ทางด้านชายแดนทางภาคเหนือของไทยค่อย ๆ เริ่มมีบทบาทสำคัญในทางการเมือง และทางราชการทหาร เมื่อเป็นเช่นนั้นทั้งประชาชนและรัฐบาลต่างก็หันมาให้ความสนใจในเรื่องราวของชาวเขา

๑. กรมประชาสงเคราะห์ , โครงการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา. (พระนคร : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด. ๒๕๑๑)

รวมทั้งให้การช่วยเหลือเพื่อยกระดับการครองชีพของชาวเขาให้สูงขึ้นในทุกๆ ด้าน และต่อมาเมื่อได้มีการสำรวจความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของชาวเขาจึงได้พบว่า การดำเนินชีวิตตามแบบฉบับของชาวเขาได้ก่อให้เกิดปัญหาและความเสียหายอย่างมากมายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศตามชายแดนรวมตลอดถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ดังนั้นบทบาทของชาวเขาจึงได้รับความสนใจยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน

ปัญหา

เมื่อเราพิจารณากัน เฉพาะเผ่าพันธุ์แล้วจะพบว่า ชาวเขาแต่ละเผ่าต่างก็มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองทั้งสิ้น แต่หากเราจะพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตโดยส่วนรวมแล้ว พบว่าขณะนี้จะมีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันและในขณะเดียวกันก็มีคุณลักษณะรวมบางอย่างที่ก่อให้เกิดปัญหาซึ่งทางราชการกำลังพิจารณาและดำเนินการแก้ไขอยู่ในขณะนี้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้คือ

๑. ปัญหาการทำให้เสื่อมถอย การทำลายป่าไม้และทรัพยากรของประเทศ

ปัญหาการทำให้เสื่อมถอย การทำลายป่าไม้และทรัพยากรของประเทศนั้นนับว่าเป็นปัญหาขั้นมูลฐานซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินชีวิตตามแบบฉบับของชาวเขา กล่าวคือ ทำการบุกเบิกป่าเพื่อทำการเพาะปลูกบนภูเขาและการทำให้เสื่อมถอย ซึ่งหมายถึงการเกษตรที่ทำการเพาะปลูกอยู่เสมอไม่ยั้งเป็นที่ ชาวเขาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมเป็นหลักสำคัญ และเนื่องจากชนพวกนี้อาศัยทำมาหากินอยู่ตามภูเขาสูงหลายชั่วอายุคน ฉะนั้นเขาจึงสามารถปรับปรุงการเพาะปลูกให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยธรรมชาติได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าจะขาดหลักการทางเกษตรกรรมแผนใหม่ก็ตาม แต่ชาวเขาเหล่านั้นก็มีวิธีการเพาะปลูกตามแบบของตนเองซึ่งผลผลิตที่ได้รับ ก็มีมากพอสำหรับเลี้ยงครอบครัวได้ตลอดปี วิธีการเพาะปลูกของชาวเขานั้น เป็นไปอย่างธรรมชาติ คือส่วนใหญ่เป็นการทำการเพาะปลูกแบบไร่เลื่อนลอย มีการหมุนเวียนเปลี่ยนที่กินทำการเพาะปลูกอยู่เสมอเป็นระยะ ๆ กล่าวคือหลังจากที่ได้ทำการคัดเลือกทำเลทำการเพาะปลูกได้แล้ว ชาวเขาก็จะลงมือตัดโค่นต้นไม้ใหญ่รอบลงแล้วเผาป่าทำเป็น

ไร เพื่อเพาะปลูกพืชผลชนิดต่าง ๆ ก็ติดกันจนกระทั่งพื้นที่ดินในบริเวณที่ใช้เพาะปลูก
 จืดลง เมื่อคืนจืดลง เพราะการไยประโยชน์จากที่ดินมากเกินไปแล้วขาดการบำรุงรักษา
 ที่ถูกวิธีมีผลทำให้พื้นดินเสื่อมคุณภาพเร็วกว่าปกติ ผลผลิตที่ได้อาจลดลง เมื่อพื้นที่
 ดินลดความสมบูรณ์ลงก็จะเกิดปัญหาหาค่าขึ้นแทนที่ เมื่อถึงฤดูแล้งป่าหาค่าจะถูกเผา
 พื้นที่ดินในบริเวณนั้นก็ยิ่งเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลง จนไม่สามารถจะทำการเพาะปลูก
 ต่อไปได้อีกแล้ว ชาวเขา ก็จะทอดทิ้งบริเวณเพาะปลูกดังกล่าวนี้ แล้วไปเลือกหา
 บริเวณที่ทำกรเพาะปลูกใหม่เรื่อย ๆ ไป โดยทำการหักรางถางพง โคนต้นไม้เผาป่า
 ทำเป็นไร่ใหม่ต่อไปอีก ทั่วเขตนี้ป่าไม้ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากจึงถูกทำลายลง เพื่อทำ
 การเพาะปลูกแบบชั่วคราว จากการสำรวจของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตร พบว่า
 พื้นที่ป่าไม้อันกว้างใหญ่ของภาคเหนือถูกชาวเขาโค่นทำลายไปแล้ว ๒ ใน ๓ ของพื้นที่
 ป่าทั้งหมดของภาคเหนือ ซึ่งตามสภาพทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปของภาคเหนือ ภูมิระ
 เทศส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาสูง ออกมไปทวยสัควป่า ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ที่มีค่า
 ป่าไม้เหล่านี้นอกจากจะเป็นทรัพยากรมีค่าของชาติแล้ว ป่าไม้ยังมีอิทธิพลต่อการสงวน
 น้ำ ช่วยบำรุงรักษาความชื้นและความอุดมสมบูรณ์ของดิน ช่วยกักขังปริมาณน้ำฝนที่ตก
 ลงมา ช่วยเก็บกักความชื้นทำให้น้ำไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำอย่างสม่ำเสมอ ป้องกันมิ
 ให้น้ำดินถล่มชะล้าง สึกกร่อน พังทะลาย ซึ่งจะมีผลทำให้น้ำไหลมาอย่างแรง ลงสู่
 ราบอันอาจจะก่อให้เกิดหกภัย และความเสียหายแก่เกษตรกร ในพื้นที่ราบทั่วไป
 จากสถิติที่ผู้เชี่ยวชาญ F.A.O. รวมกันกับกรมป่าไม้สำรวจจำนวนป่าไม้
 พบว่า จำนวนป่าไม้โค่นโค่นถางทำลายลงรวมเป็นจำนวนพื้นที่มากมาย เป็นที่น่าเสียดาย
 ถ้าเราจะสังเกตุให้ชัดเจจนถึงจำนวนป่าไม้ที่ถกโค่นถางทำลายลง เพราะการทำไร
 เลื่อนลอยแล้ว การสำรวจโดยทางเครื่องบินจะทำให้มองเห็นได้ชัดเจนมาก ภูเขา
 บางลูกจะโล่ง เตียนไปตลอดเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีรายงานที่
 เป็นหลักฐานของผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศซึ่งเป็นที่ปรึกษาของกรมประชาสงเคราะห์
 ไครรายงานไว้ว่า

"จากการสำรวจป่าไม้ทางอากาศในพื้นที่บางจังหวัดทางภาคเหนือ
 ปรากฏว่าป่าไม้โค่นทำลายไปในลักษณะนี้ถึงร้อยละ ๕๐ ป่าดิบและ

ป่าสนในระดั้มความสูงตั้งแต่ ๑,๐๐๐ เมตรขึ้นไป ในจังหวัดลำพูนและ เชียงใหม่รวมกันโคกถูกทำลายไปถึง ๖๗ % ของเนื้อที่ป่าทั้งสองจังหวัด ที่มีอยู่ และในจังหวัดเชียงใหม่ป่าถูกทำลายไป ๖๕ % จากสถิติต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าป่าไม้ในจังหวัดทางภาคเหนือโคกถูกทำลายลงไป เป็นจำนวนมาก จากการสำรวจปรากฏว่าในปีหนึ่ง ๆ ชาวเขา ไคโซ่ที่กิน เพื่อทำการ เพาะปลูกแบบไร่ เลื่อนลอยไม่น้อยกว่า ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ และในช่วงระยะที่ชาวเขาอพยพเขามาอยู่ในประเทศไทย ชาวเขา ไคโซ่ที่กินบนเขา เพื่อทำการ เพาะปลูกไปแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ล้านไร่^๒ นี้ก็เป็นสถิติที่สำรวจไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบันนี้ เนื้อที่ที่ชาวเขาใช้ทำการ เพาะ ปลูกแบบไร่ เลื่อนลอยก็จะมีมากขึ้นกว่านี้ ซึ่งก็แสดงว่าป่าไม้คงถูกทำลายลงอีกมาก ตอมากเช่นกัน

ปัญหาเรื่องการทำไร่เลื่อนลอย การทำลายป่าซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของ ฝนน้ำลำธาร เป็นเหตุผลประการแรกที่สุดที่ว่าทำไมการทำไร่เลื่อนลอยจึงเป็นปัญหา ชั้นมูลฐานของประเทศ แต่อย่างไรก็ดีการทำไร่เลื่อนลอยก็อุปโยชน์ให้กับชาวเขา และเป็นวิธีที่ชนพวกนี้ถนัด การเกษตรแบบโคกไร่แล้วเผาป่าไม้ไควาเป็นรากฐานใน ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของชาวเขา ที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุผลอันส่วนใหญ่ยังไม่มีความ กวขวางในการทำไร่แบบถาวรหรือแบบขั้นบันได ประกอบกับความจำเป็นในการครองชีพของชาวเขาพวกนี้ เราจึงไม่สามารถที่จะทำให้เขาหยุดยั้งการถางป่าได้โดยง่าย แต่เมื่อพิจารณาถึงความมั่นคงปลอดภัยและเศรษฐกิจของประเทศแล้ว การทำไร่เลื่อน ลอยก็เป็นการทำลายผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เพราะเมื่อป่าถูกถางมากๆ หนาคิ่งก็จะถูกฝนชะล้าง เสื่อมความอุดมสมบูรณ์กลายเป็นความแห้งแล้ง มีหอยาเกิดขึ้น เป็นป่าละเมาะ เมื่อดึงถูกแล้งป่าหอยาคาเหล่านี้ก็จะถูกเผาทุกๆปี ทำให้ป่าไม้ไม่สามารถ

๒. กรมประชาสงเคราะห์, การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาโดยคณะกรรมการ สงเคราะห์ชาวเขา (มิถุนายน ๒๕๐๖), หน้า ๒ พิมพ์อักษรสำเนา.

เกิดขึ้นได้อีก ทั้งนี้วิธีทำการ เพาะปลูกตามแบบของชาว เขาจึง เป็นการ ทำลายป่าไม้ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การทำไร่ เลื่อนลอยที่ขยายตัวออกไปก็ เป็นการ ทำลายป่า และทำให้สมรรถภาพในการรักษาน้ำของป่าลดลง ถ้าหากปล่อยให้ เหตุการณ์เช่นนี้ยืดยาวต่อไปแล้ว ที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ในภาคกลางอาจจะถูกน้ำท่วมหรือกลายเป็นบริเวณที่แห้งแล้งได้ในอนาคต ทั้งนี้ปัญหาการทำไร่ เลื่อนลอย การทำลายป่าและทรัพยากรธรรมชาติจึง เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ได้รับการพิจารณาจากรัฐบาลเพื่อชดเชยให้สินไป

๒. ปัญหาการปลูกฝิ่น ข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่ง ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชาว เขาซึ่ง ชัดเจนนโยบายของรัฐบาลก็คือ การปลูกฝิ่น ฝิ่น เป็นสินค้าหลักที่ทำรายได้อีกให้กับชาว เขา และเป็นกิจกรรมทาง เศรษฐกิจชนิดเดียวที่ทำกำไรให้กับชาว เขามากที่สุด ดังนั้นฝิ่นจึง เป็นพืชที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาว เขามาก ปรากฏชัดว่าในทางภาคเหนือของประเทศไทยนั้น มีชาว เขาจำนวนมาก ฝิ่นด้วยกันที่มีค่าใช้ในการ เพาะปลูกฝิ่น และทำการจำหน่ายฝิ่นดิบให้กับพ่อค้า เช่น พวกมั่ว เยา ลีซอ มูเซอ อีโกและกระเหรี่ยงบางพวก และแม้ว่ารัฐบาลจะออกกฎหมายห้ามการปลูก การสูบและการจำหน่ายฝิ่นซึ่งมีผลทำให้ฝิ่นกลายเป็นสินค้าที่ต้องห้ามมิให้ทำการปลูก การขาย หรือการเสพ โดยที่ใครปลูกฝิ่น ขายฝิ่น หรือเสพฝิ่น ก็ถือว่าเป็นผิดกฎหมาย แต่เนื่องจากฝิ่น เป็นพืชหลักสำคัญที่ทำรายได้ เป็นเงินสดให้แก่ชาว เขา ฉะนั้นการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปลูกฝิ่นจึงนำไปสู่ปัญหาการลักลอบปลูกฝิ่น การควบคุมและปราบปรามการลักลอบปลูกฝิ่นของชาว เขาทำได้ยากมาก เพราะชาว เขาอาศัยอยู่บนยอดสูง การคมนาคมไม่สะดวก ไร่ฝิ่นของชาว เขาก็มักจะอยู่ห่างไกลในป่าลึกมีหิว เขาสลับซับซ้อน "และที่สำคัญก็คือการได้รับการคุ้มครองและสนับสนุนจากบุคคลผู้ถืออาวุธบน เขาและผืนดินของ เถื่อนในที่ราบ" ทำให้ยากแก่การปราบปราม

๓. กรมประชาสงเคราะห์, รายงานการสำรวจเศรษฐกิจและสังคมของพวกชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย (พระนคร สำนักพิมพ์ทำเนียบนายกรัฐมนตรี กันยายน ๒๕๐๕), หน้า ๔๔.

ปัญหาอาจแยกมูลเหตุของการปลุกดินของชาวเขาออกได้เป็นหลายประการ เช่น
 ดิน เป็นพืชที่ชาวเขาเคยปลุกกันมานานหลายชั่วอายุคนแล้ว ดังนั้นจึงทำให้ชาวเขา
 จัดวิธีปลุก วิธีบำรุงรักษาเป็นอย่างดี และการขุดดินก็สะดวกสบายไม่หนักเหมือน
 สีนาคอื่น ๆ นอกจากนี้สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศก็เหมาะที่จะทำการปลุก เพราะ
 ดินจะปลุกได้ก็ในที่สูง อากาศเย็นและมีน้ำค้าง เป็นจำนวนมาก พื้นที่ปลุกดินได้ก็
 จะมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร ซึ่งบนพื้นที่ที่
 สูงขนาดนี้ น้ำค้างจะลงจัด และพืชชนิดนี้ก็ต้องการน้ำค้างมาก ชาวเขามักจะเลือก
 ที่ปลุกดินตามบริเวณที่ห่างไกลลงไปลึกและมีหิว เขากำบัง เพื่อซ่อนเร้นให้พ้นจากสาย
 ตาของเจ้าหน้าที่ ส่วนการซื้อขายดินนั้นชาวเขาไม่ต้องกังวลในเรื่องการขุดดินลง
 มายังพื้นที่ราบ เพราะมีผืนไปซื้อถึงแหล่งที่ปลุกเลยก็เกี่ยว มีการเสนอที่จะให้เครดิต
 แก่ชาวเขาก่อนเพื่อรับซื้อดินที่หลัง หรือเพื่อให้ชาวเขาใช้หนี้กับยืมที่ปลุกได้ ซึ่งก็เท่า
 กับเป็นการบังคับโดยทางอ้อมให้ชาวเขาปลุกดินให้หนี้

นอกจากนี้ดินยังเป็นสินค้าที่มีน้ำหนักเบา ขนส่งได้ง่าย มีราคาสูงกว่า
 พืชชนิดอื่นๆ และเมื่อกลายเป็นดินสก็แล้วก็ไม่มีการเสียหาย เก็บไว้นาน ๆ ใดโดยไม่มี
 มีการเสื่อมคุณภาพ และที่สำคัญที่สุดก็คือ ดินเป็นพืชที่ทำรายได้ที่เป็นเงินสดให้แก่ชาว
 เขาเป็นจำนวนมากพอสมควร

"รายได้จากการขายดินของชาวเขาคิดเป็นเงินต่อ ๑ ครอบครัวยังโดย
 เฉลี่ยประมาณ ๓,๒๐๐ - ๓,๖๐๐ บาทต่อปี ราคาของดินกับบนภูเขา
 มีราคาอยู่ระหว่าง ๔๐๐ - ๕๐๐ บาทต่อ ๑ กิโลกรัม และนี่ก็เป็นที่
 เขาใจใจงายว่าทำไมชาวเขาที่มีความชำนาญในการปลุกดิน จึงมี
 ฐานะในทางเศรษฐกิจดีกว่าชาวเขาที่ไม่ปลุกดิน"

จากเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เราสามารถมองเห็นได้ว่า ดินเป็นพืช
 ที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาวเขามาก เป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะมากกว่า

ที่เราเคยคาดไว้ ความจำเป็นเหล่านี้เองที่เป็นเครื่องช่วยชี้ให้เราเห็นถึงขนาดของปัญหาที่รัฐบาลจะต้องเผชิญ และการปลุกนี้ก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะกำจัดให้หมดไปได้ง่ายนัก

การปลุกผี การเสพผี และยาเสพคตินิกต่าง ๆ ที่ความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะผีที่ปลุกอยู่ในบริเวณภาคเหนือของไทย เมื่อสำเลียงออกมาแล้วก็มี การเอามาแปรรูปเป็นมอผี เฮอร์โธอินและยาเสพคตินิกอื่น ๆ ที่ร้ายแรงกว่า ยาเสพคตินิกต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่ถูกสกัดมาจากผีทั้งสิ้น เมื่อเสพเข้าไปแล้วก็มีแนวทางที่จะทำลายสุขภาพและบุคลิกภาพของผีเสพเอง นอกจากยาเสพคิตจะ เป็นภัยร้ายแรงแก่ตัวผี เสรพเองแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาสังคมหลาย ๆ ด้านอีกด้วย แต่การแก้ไขป้องกันในเรื่องนี้ทำไมถึงยากนักทราบใดที่เรายังไม่สามารถกำจัด การปลุกผีให้หมดสิ้นไป

๓. ปัญหาความปลุกภัยทางชายแดน ลักษณะส่วนร่วมประการหนึ่งของ

ชาวเขาที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายตามบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย คือ ชาวเขาชอบอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่และบริเวณที่ทำกินอยู่เสมอ โดยทั่วไปแล้ว การอพยพจะเกิดขึ้น เมื่อบริเวณที่ใช่ทำการเพาะปลูกไม่อุดมดี แต่ในบางกรณีการอพยพอาจเกิดขึ้น เนื่องจากสาเหตุทางการเมือง หรือการชักชวนของบุคคลสำคัญทางศาสนาโดยมีพวกคอมมิวนิสต์หนุนหลังอยู่ พวกกระเหรี่ยงซึ่งรัฐบาลมาพิจารณาว่าเป็นกบฏก็ได้อพยพเขามาตั้งถิ่นที่อยู่ในบริเวณภาคเหนือของไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาทางชายแดนระหว่างประเทศขึ้น ยิ่งกว่านั้นยังปรากฏว่าเคยมีผู้นำทางศาสนาเผ่ามูเซอในรัฐไทยใหญ่ได้ดำเนินการเผยแพร่ลัทธิความเชื่อ เช่นการชักชวนชาวมูเซอในประเทศไทยให้อพยพเขาไปอยู่ในพม่า โดยถือโอกาสขณะที่รัฐบาลไทยออกกฎหมายห้ามการปลุกผี รวมทั้งการห้ามโค่นตงป่าไม้อและทำลายทรัพย์สินทางธรรมชาติ มีการข่มขู่และส่งบุคคลเขามาแทรกซึม ของสมณคุณและอาวุธในประเทศไทยเสมอ นอกจากนี้ยังมีขบวนการโจรเจียงของพวกมวและขม ความพรมแดนภาคเหนือติดต่อกับประเทศลาว จากเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้มีผลทำให้รัฐบาลไทยต้อง เข้มงวดกวดขันในบริเวณพรมแดนทางภาคเหนือมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้วการอพยพเคลื่อนย้ายบริเวณที่อยู่อาศัยของชาวเขา

มีอยู่ด้วยกัน ๓ ลักษณะคือ การอพยพเคลื่อนย้ายภายในประเทศ การอพยพเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนไปยังประเทศข้างเคียง และการอพยพจากภายนอกประเทศเข้ามาในประเทศไทย ความเรอของชาวเขาเหล่านี้มีใ้ก่อให้เกิดผลก้แก่ประเทศไทยประการใด แ่กก็ตามจะทำให้เกิดปัญหาทั้งที่ไกลลวไวแล้ว นอกจากนั้นผลลัพท์อื่นเนื่องมาจากการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ภายในประเทศซึ่ง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วก็คือ การทำลายป่าไม้อันมีค่าของชาติ สำหรับการอพยพข้ามพรมแดน เข้ามามำพักอยู่ในประเทศไทยนั้นก้ใ้ก่อให้เกิดปัญหาใ้แก่กับทางราชการซึ่ง ใ้แก่กับปัญหาความมั่นคงปลอดภัยตามชายแดนที่เป็น เขตนี้ เพราะพรมแดนทางภาคเหนือของประเทศไทยที่อยู่ติดกับประเทศพม่าและลาวนั้น เป็นภูมิประเทศที่ทุรกันดาร เต็มไปคด้วยป่าเขาแทบทั้งสิ้น ดังนั้นการลาดตระเวนรักษาพรมแดนจึงกระทำใ้โดยยาก เพราะชาวเขาเป็นจำนวนมาก มักจะเคลื่อนย้ายกันข้ามพรมแดนที่เป็นป่าเขาเหล่านี้อยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจตรากันอย่างทั่วถึงใ้ได้ หากผู้ลักลอบข้ามพรมแดนเหล่านี้มีความเป็นมิตรก็คงจะไม่ก่อความยุ่งยากใ้ให้เกิดขึ้นมากนัก แต่ในทางตรงข้ามหากประเทศข้างเคียงมีสภาพเป็นศัตรูต่อกัน หรือถาชนพวกนี้ลักลอบเข้ามาในลักษณะ เป็นศัตรู เพื่อค้ำเนินการใ้ได้กินแล้วความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทยในภูมิภาคนี้ก็ย่อมจะถูกรบกวนอย่างแน่นอน

โดยเหตุที่ชาวเขาใ้ได้มีบทบาทใ้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทยทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองอย่างมากมายทั้งใ้ไกลลวไวข้างคณแล้ว จากปัญหาต่างๆที่เกิขึ้นเหล่านี้ ทำให้รัฐบาลใ้ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องแก้ไข หรือขจัดปัญหาต่างๆเหล่านี้ใ้ได้สิ้นไป โดยพยายามใ้ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาในคานต่างๆ ดังนั้นหลังจากที่คณะปฏิวัติใ้โดยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใ้ได้ประกาศใ้ห้ามการเสพ การปลักและการจำหน่ายฝิ่นโดยเด็ดขาดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ แล้ว คณะรัฐมนตรีก็ใ้ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๒ เพื่อทำหน้าที่ใ้ในการวางแผนและค้ำเนินงาน เกี่ยวก้กับการสงเคราะห์ชาวเขา โดยใ้ได้ว่าเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ค้ำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาใ้ได้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรับไปปฏิบัติ

"ความจริงแล้วถ้าจะกล่าววาทะกรรมวิธีการสงเคราะห์ชาวเขา
ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ นี้เป็นคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา
ชุดแรก ก็เห็นจะยังไม่ถูกต้องนัก เพราะว่าก่อนหน้านี้อันคือในปี
พ.ศ. ๒๔๘๘ รัฐบาลสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายรัฐมนตรี
ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์ประชาชนไกลคมนาคมขึ้น
คณะหนึ่ง โดยคณะกรรมการชุดนี้ทำหน้าที่พิจารณาคำเนิการให้ความ
ช่วยเหลือชนเผ่าต่างๆในจังหวัดทางภาคเหนือ ที่มีความเป็นอยู่แร้น
แค้นไกลจากความเจริญ" ๕

ในคอนนั้นอาจจะยังไม่ได้พิจารณาหรือศึกษาถึงปัญหาต่างๆที่มีอยู่เช่นใน
ปัจจุบัน และแต่ก่อนก็ยังไม่ปรากฏว่ามีภัยในด้านการแทรกแซงจากคอมมิวนิสต์ หรือ
เหตุการณ์อื่นๆ ทางการเมืองยังไม่รุนแรงเท่ากับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงยังไม่มี
จำเป็นอย่างรีบด่วน ที่จะเร่งรัดพัฒนาชาวเขา จนกระทั่งถึงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
จึงได้มีมติให้เปลี่ยนแปลงชื่อคณะกรรมการสงเคราะห์ประชาชนไกลคมนาคม เป็น
คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ทั้งนี้การฟื้นฟูคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาจึงถือ
กำเนิดขึ้นเพื่อทำหน้าที่วางแผนดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
"ต่อมาจนกระทั่งในวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๗" ๖ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ
มอบหมายให้คณะกรรมการกลางสงเคราะห์ชาวเขามีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทุกอย่าง
ที่เกี่ยวกับชาวเขา และมอบอำนาจให้กองสงเคราะห์ชาวเขาทำหน้าที่เป็นศูนย์
ประสานงานกลางเกี่ยวกับกิจกรรมชาวเขา

๕. ชิดพงษ์ สยามเนตร, วิทยานิพนธ์เรื่องการบริหารงานและสงเคราะห์ชาวเขา
กรมประชาสงเคราะห์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๐๘).

๖. คณะสำรวจองค์การสหประชาชาติ, รายงานการสำรวจความต้องการทางเศรษฐกิจ
และสังคมในอาณาบริเวณที่ปลูกฝิ่นของประเทศไทย (พระนคร โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี,
๒๕๑๑).

โครงการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาซึ่งกองสงเคราะห์ชาวเขาเป็น
ผู้ดำเนินงานนั้น ถูกแบ่งออกเป็นโครงการย่อย ๆ คือ

๑. โครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ ชาวเขา (ศูนย์พัฒนาและ
สงเคราะห์ ชาวเขา)
๒. โครงการสงเคราะห์ชาวเขาซึ่งใช้หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
๓. ศูนย์วิจัยชาวเขา
๔. โครงการชาวเขาสัมพันธ์
๕. โครงการชาวเขาอพยพ

นโยบาย

โครงการต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นเหล่านี้ เป็นโครงการที่รัฐบาลจัดขึ้นเพื่อพยายาม
หาทางแก้ไขปัญหาต่างๆ และพร้อมกันนั้นก็มุ่งให้การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
โดยมอบให้คณะกรรมการชาวเขาเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้ ซึ่งแต่เดิมนั้นคณะกรรมการ
ชาวเขาได้กำหนดนโยบายที่จะพัฒนาชาวเขาไว้ ๑๑ ประการดังนี้คือ

๑. จัดให้มีการศึกษาคนคว่าเกี่ยวกับชาวเขา เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆอัน
เป็นประโยชน์ในการวางโครงการและดำเนินงานเกี่ยวกับชาวเขา
๒. ขยายการจัดที่ดินให้ชาวเขาทำกิน และอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอน
ในบริเวณอันเหมาะสม ที่ชาวเขาได้โค่นป่าและทำการเพาะปลูกพืชในปัจจุบัน และ
ตามบริเวณที่ชาวเขาได้ละทิ้งไปโดยการจัดสรรที่ดิน ให้ตามกำลังแรงงานในครอบครัว
เพื่อป้องกันมิให้ทำลายป่าต่อไป
๓. ส่งเสริมแนะนำให้ชาวเขา มีความสนใจและหันมาทำการเพาะปลูก
เลี้ยงสัตว์ และผลิตสินค้าที่อยู่ในความต้องการของตลาด ที่เหมาะสมแก่สภาพพื้นที่
เพื่อเลิกการปลูกฝิ่น อันเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ
๔. ส่งเสริมและแนะนำให้ชาวเขามีความรู้และเกิดความสนใจในการ
เกษตรแบบถาวร เพื่อหยุดยั้งการทำไร่เลื่อนลอย อันเป็นการทำลายป่าและต้นน้ำ
ลำธาร

๕. ให้ความสะดวกแก่ชาวเขาในการจำหน่ายผลิตและปรับปรุงการ
คมนาคม การขนส่ง ตลอดจนการคาบหนุเข้าให้มีสภาพดีขึ้น
๖. ให้การรักษาพยาบาลแก่ชาวเขาที่เจ็บป่วย และส่งเสริมแนะนำให้
มีการพัฒนาอนามัยในหมู่บ้านของตน
๗. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีให้กับชาวเขา ให้ชาวเขารู้สึกรักและหวง
แหนแผ่นดินที่ตนอาศัยอยู่ และให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกับคนไทย
๘. ส่งเสริมแนะนำให้ชาวเขามีความรู้ในการป้องกันหมู่บ้านของตน
จากศัตรูภายนอกและเป็นกำลังในการรักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงปลอดภัย
ทางชายแดนของประเทศไทย
๙. ส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาระดับมูลฐานแก่เด็กและผู้ใหญ่ชาวเขา
๑๐. อำนวยความสะดวกในการจัดหาเครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็นให้
แก่ชาวเขา
๑๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้ชาวเขามีการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกัน
และกัน

นโยบายดังกล่าวนี้ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริม
ชาวเขาก็ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเรื่อยมา จนกระทั่งคณะกรรมการชาวเขาได้กำ
หนดนโยบายและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับชาวเขาขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่
๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ และให้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่อีกครั้งหนึ่งตามมติของคณะ
รัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้คือ" ๗

๑. นโยบายทั่วไป

ก. นโยบายระยะสั้น ได้แก่การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้าไปถึงชาวเขา
ที่เป็นจุดล่อแหลมให้ทั่วถึงโดยเร็วที่สุด โดยใช้วิธีพัฒนาแนะนำ เพื่อผูกพันจิตใจชาว

เขาให้มีความนิยมในรัฐบาล และมีคามจงรักภักดีต่อประเทศไทย ให้สามารถให้ชาวเขาเป็นกำลังในการป้องกันและต่อต้าน การแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ที่กระทำต่อชาวเขาได้ทันเวลาที่

ในบริเวณพื้นที่เป็นเขตแทรกซึมของคอมมิวนิสต์และมีการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ให้หน่วยงานทุกหน่วยฟังคำสั่งและดำเนินการตามแนวความคิดของผู้นำบังคับบัญชาทางฝ่ายกองอำนาจการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ตามลำดับ เมื่อการปราบปรามสิ้นสุดลงแล้ว และฝ่ายทหารตำรวจสามารถให้ความคุ้มครองได้แล้ว ให้หน่วยงานพลเรือน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเข้าไปดำเนินการพัฒนาในบริเวณนั้นต่อไป

ในพื้นที่ที่ยังไม่ประกาศเป็นเขตแทรกซึม แต่มีพฤติกรรมของคอมมิวนิสต์เกิดขึ้นในบางหมู่บ้าน แต่ยังไม่ถึงขั้นให้อาวุธ จำเป็นจะต้องรีบดำเนินการให้การป้องกันเสียแต่เนิ่นๆ หน่วยงานพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเช่น กรมประชาสัมพันธ์ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน หน่วยทหารในท้องถิ่นและหน่วยอื่นๆ จะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย โดยมีกรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยหลัก รับผิดชอบดำเนินการป้องกันโดยควน ควบการพัฒนาและสงเคราะห์ให้ครอบครัวชาวเขาเหล่านั้นได้รับความปลอดภัย พร้อมกับการดำเนินการทางจิตวิทยา

๓. นโยบายระยะยาว ได้แก่การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาให้อยู่อาศัยและทำมาหากินตามภูเขาคือเป็นหลักแหล่งแน่นอน เลิกการปลูกฝิ่นให้ปลูกพืชอื่นแทน เลิกการทำลายป่าและเป็นพลเมืองดี ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป โดยให้ดำเนินการตามโครงการ ๕ ปี ซึ่งสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติได้กำหนดไว้โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชาวเขาโดยการช่วยเหลือพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาทั้งด้านอาชีพ การศึกษา การอนามัย และเสริมสร้างความเจริญในชุมชนที่ชาวเขาอาศัยอยู่

๒. เพื่อป้องกันการทำลายป่าโดยการส่งเสริมให้ชาวเขาเลิกการอพยพเคลื่อนย้ายและทำการเกษตรแบบถาวร

๓. เพื่อป้องกันการปลุกผีโดยการส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกพืชอย่างอื่นหรือประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีกว่าแทนการปลุกผี

๔. เพื่อรักษาความสงบ-ปลอดภัยทางชายแดนภาคเหนือโดยการส่งเสริมให้ชาวเขาเกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือ รักใคร่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง มีความรักชาติไทย เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการต่อต้านการแทรกซึมบ่อนทำลายของฝ่ายตรงกันข้าม

๒. นโยบายการจัดการศึกษาแก่ชาวเขา คณะกรรมการชาวเขาได้มอบหมายให้คณะกรรมการชาวเขาสาขาการศึกษาและอนามัย ดำเนินการจัดการศึกษาแก่ชาวเขาตามหลักดังนี้คือ

ก. การให้การศึกษาก่อชาวเขาควรทำเป็นกรณีพิเศษ แยกต่างจากโรงเรียนประชาบาลในพื้นที่โดยทั่วไป โดยมีหลักสูตรพิเศษ และครูควรได้รับการอบรมพิเศษ เพื่อมุ่งสร้างชาวเขาให้เกิดความจงรักภักดีต่อรัฐบาล มีใจเพียงการอ่านออกเขียนได้แต่อย่างเดียว

ข. การดำเนินงานนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมสามัญศึกษา กรมประชาสงเคราะห์ กรมการปกครอง และตำรวจชายแดน โดยกรมสามัญศึกษารับผิดชอบในการทำหลักสูตร แบบเรียน การฝึกอบรมครู และการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับชาวเขาในแบบพิเศษ ในจังหวัดที่มีชาวเขา จังหวัดละ ๑ แห่ง กรมประชาสงเคราะห์รับผิดชอบในการสอนแบบโรงเรียนชั่วคราว ตามหมู่บ้านชาวเขาซึ่งมีหน่วยเคลื่อนที่ของกรมประชาสงเคราะห์ ไปปฏิบัติงานอยู่แล้ว สำหรับโรงเรียนที่ดำเนินการโดยตำรวจตระเวนชายแดนอยู่ในขณะนี้ โรงเรียนใดที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถรับไปดำเนินการได้ก็ให้รับไปดำเนินการ โรงเรียนใดที่มีหน่วยเคลื่อนที่ของกรมประชาสงเคราะห์ไปปฏิบัติงานอยู่ในหมู่บ้านนั้น ให้กรมประชาสงเคราะห์รับไปดำเนินการ จนกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสามารถรับช่วงต่อไปได้

๓. นโยบายการส่งเสริมอาชีพชาวเขา มีหลักดังนี้คือ

ก. ควรส่งเสริมอาชีพที่ชาวเขารู้จัก มีความชำนาญอยู่บ้างแล้ว และอยู่ในความต้องการของตลาด

ข. มุ่งให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นโดยปลูกไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจ แทนการปลูกฝิ่น

๔. การดำเนินการเกี่ยวกับชาวเขา ให้ดำเนินการ ๔ วิธี คือ

ก. สำหรับชาวเขาที่อยู่กระจัดกระจายบนภูเขา ไม่เป็นรูปหมู่บ้าน ยากแก่การที่เจ้าหน้าที่จะเข้าไปดูแล ให้ทั่วถึง ให้แนะนำชักจูงชาวเขาเข้ามาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน ในบริเวณอันเหมาะสม บนภูเขาซึ่งทางราชการจัดไว้ให้

ข. สำหรับชาวเขาที่อยู่อาศัยบนภูเขาเป็นรูปหมู่บ้านที่เหมาะสมแล้ว ก็สนับสนุนให้อยู่ทำกินในที่เดิมต่อไป ไม่ต้องเคลื่อนย้าย โดยจัดส่งเจ้าหน้าที่เป็นรูปหน่วยเคลื่อนที่ เขาไปปฏิบัติงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในด้านต่างๆ ให้ทั่วถึง

ค. สำหรับชาวเขาที่ไม่ประสงค์จะอยู่บนเขา หรือที่ต้องการอพยพหลบภัยคอมมิวนิสต์ ลงมาอยู่ในพื้นราบ แล้วไม่ประสงค์จะกลับไปอยู่บนเขาอีก ให้จัดตั้งศูนย์อพยพชาวเขาขึ้นในจังหวัดที่มีปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้น เพื่อให้อยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน แล้วให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามความจำเป็น ให้สามารถมีชีวิตผสมผสานกับคนไทยพื้นราบต่อไป

ง. เพื่อประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น และเพื่อความปลอดภัยของชาติบ้านเมือง ให้เร่งสร้างความสัมพันธ์ ทางจิตใจกับชาวเขาให้มีความรู้สึกนึกคิดเป็นพวกเดียวกันกับคนไทยและให้เกิดความจงรักภักดีต่อรัฐบาล

005691

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ กรมประชาสงเคราะห์ได้ทบทวนวัตถุประสงค์และนโยบายเกี่ยวกับชาวเขาที่กรมประชาสงเคราะห์อีกครึ่งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะเห็นว่าสถานการณ์เกี่ยวกับชาวเขาได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก กรมประชาสงเคราะห์จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเสียใหม่ ให้ชัดเจนและแน่นอนเพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางในการวางโครงการ และดำเนินงานให้สอดคล้องกันในทุกๆระดับ โดยยึดแนวนโยบายตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ และฉบับที่ ๔ และตามความต้องการขององค์การสหประชาชาติ ตลอดจนปัญหาของชาวเขาเป็นหลักสำคัญในการพิจารณา ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะให้งานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ สนับสนุนและสอดคล้องกับนโยบายของชาติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่ ๓ และฉบับที่ ๔ รวมทั้งองค์การสหประชาชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้วอย่างจริงจัง

การสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา

๑. เพื่อเพิ่มพูนรายได้และยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของชาวเขาให้สูงขึ้น
๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขาทำการเกษตรแบบถาวร
๓. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขาเลิกการปลูกฝิ่น
๔. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขาปลูกป่าใหม่แทนป่าที่ถูกทำลายไป
๕. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขาเป็นพลเมืองดี

เมื่อคณะกรรมการชาวเขาได้กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินงานแก่ชาวเขาโดยส่วนรวมแล้ว งานขั้นต่อไปก็คือ การปฏิบัติตามนโยบายที่ได้วางไว้ซึ่งมีหน่วยงานของกรมประชาสงเคราะห์รับผิดชอบและดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ๕ วิธีด้วยกันดังได้กล่าวไว้แล้ว และในส่วนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดต่อไปนี้ ผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึงรายละเอียดเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ โครงการนิคมสร้างตนเองและสงเคราะห์ชาวเขา หรือศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเท่านั้น

การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา (ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา) โครงการนี้เป็นโครงการซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้จัดตั้งนิคมชาวเขาขึ้น ๔ แห่ง คือที่คอกยมูเซอ จังหวัดตาก คอยเชียงควา จังหวัดเชียงใหม่ คอยกลมโล จังหวัดเพชรบูรณ์ พิษณุโลกและเลย และที่มอนแสนใจ จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อดำเนินการสงเคราะห์ชาวเขาในรูปของนิคม และหวังว่าจะสามารถดึงดูดชาวเขาที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณต่างๆ ให้อพยพเข้ามาอยู่ในนิคมแล้วพวกเขาจะได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อให้มีการดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นหลักแหล่ง มีการทำการเกษตรที่ดีกว่าเดิม นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ที่จะให้พวกเขาเข้ามามีบทบาทในการปลูกฝิ่นและทำลายป่าไม้

โดยแต่เดิมนั้นเรื่องราวของชาวเขาเรายังรู้กันน้อยมาก ไม่มีข้อมูลหรือรายละเอียดเพียงพอ การจัดตั้งนิคมชาวเขาจึงมีการจัดตั้งและดำเนินงานตามแบบนิคมสร้างตนเองในพื้นที่ราบโดยทั่วไป ซึ่งในระยะต่อมาปรากฏว่า การดำเนินงานนิคมสร้างตนเองของชาวเขาตามแบบพื้นราบประสบความล้มเหลว เพราะชาวเขามีความแตกต่างจากคนไทยโดยทั่วไป นอกจากนี้ภูมิประเทศที่เป็นภูเขาทำให้ผู้อำนวยให้ทำแบบนิคมพื้นราบได้ ดังนั้นการดำเนินงานในรูปของนิคมจึงต้องแตกต่างกันออกไป

วัตถุประสงค์และการดำเนินงานของโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขานี้ดังนี้คือ

๑. เพื่อจัดบริเวณอันเหมาะสมสำหรับการส่งเสริมและแนะนำให้ชาวเขาที่อยู่กระจัดกระจายไม่เป็นรูปทาบรวมกัน ยากลำบากแก่การที่เจ้าหน้าที่จะไปถึง เขามารวมกันเป็นกลุ่มก่อนแล้วให้การส่งเสริมในด้านการศึกษา การอนามัยและส่งเสริมความเจริญในชุมชนที่อยู่อาศัย ให้เป็นตัวอย่างแก่ชาวเขาที่อยู่นอกเขตนิคม
๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับการทดลอง การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์บนเขา เพื่อหาพืชเงินที่เหมาะสมแทนการปลูกฝิ่น
๓. เพื่อเป็นแหล่งกลางสำหรับการทดลอง การทำไรนาแบบถาวรแล้วนำไปส่งเสริมแก่ชาวเขา
๔. เพื่อเป็นแหล่งกลางในการจัดหา และจำหน่ายพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมแก่ชาวเขา
๕. เพื่อเป็นแหล่งกลางการคมนาคมของชาวเขา การจำหน่ายพืชผล การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นและเป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างชาวเขากับเจ้าหน้าที่และประชาชนโดยทั่วไป
๖. เพื่อเป็นแหล่งกลางการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ซึ่งจะออกไปปฏิบัติงานกับชาวเขาสำหรับทำงานกับชาวเขาเผ่าเดียวกัน
๗. เพื่อเป็นบริเวณทดลองและหาวิธีการให้ชาวเขาดังหลักแหล่งอยู่อาศัย และทำกินเป็นการถาวร

วิธีดำเนินงานของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา

๑. คำเนิการทดลองให้ชาวเขาในเขตนิคมโคปลูกไม้ผลยืนต้นตามบริเวณพื้นที่ซึ่งป่าโคถูกทำลายไปแล้ว เพื่อหาวิธีการที่จะส่งเสริมชาวเขาตามภาคเหนือโดยทั่วไปโคปลูกไม้ยืนต้นซึ่งเป็นการสร้างป่าไม้ใหม่ที่มีค่าของประเทศ ทำให้ที่ดินที่ถูกละทิ้งกลับมีคุณค่าทางเศรษฐกิจขึ้น
 ๒. คำเนิการทดลองให้ชาวเขาในเขตนิคมทำการเพาะปลูกพืชล้มลุกที่จำเป็นเช่น ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง ฯลฯ ในบริเวณที่ทำการเพาะปลูกมาก่อน แต่ให้ได้ผลเพียงพอโดยไม่ต้องโยกย้ายไปยังที่ใหม่่อีกเพื่อหาวิธีการที่จะส่งเสริมชาวเขานอกเขตนิคมทั่วไปให้ทำการปลูกพืช โดยให้ที่ดินบริเวณหนึ่งเป็นการถาวร
 ๓. คำเนิการทดลองให้ชาวเขาในนิคมทำการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว และการสร้างรมเงา เพื่อคักแปลงบริเวณที่ถูกละทิ้งให้มีสภาพเป็นทุ่งหญ้า และรักษาป่าไม้ที่ยังมิได้ถูกทำลายให้เป็นรมเงาแก่สัตว์ เพื่อนำวิธีการที่ถูกต้องไปส่งเสริมแนะนำแก่ชาวเขานอกเขตนิคมโดยทั่วไป
 ๔. คำเนิการจัดทำแปลงเพาะชำ ทำแปลงเพาะและจัดหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ มาคำเนิการทดลอง รวมทั้งการจัดหาเพื่อแจกจ่ายพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ทดลองแล้วโดยลค้แก่ชาวเขาที่อยู่นอกเขตนิคมโดยทั่วไป
 ๕. คำเนิการทดลองและปรับปรุงวิธีการให้การศึกษา การสอนในโรงเรียนชาวเขา และการพัฒนาอนามัยแก่ชาวเขา ในเขตนิคม เพื่อจะได้นำผลการทดลองมาทำให้เป็นวิธีการที่ถูกต้องใช้กับชาวเขา ที่อยู่นอกเขตนิคม
 ๖. คำเนิการทดลองเกี่ยวกับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ซึ่งจะออกไปปฏิบัติงานกับชาวเขา โดยให้ปฏิบัติอยู่ตามหมู่บ้านชาวเขาในเขตนิคม แล้วเอาผลไปปรับปรุงเพื่อการปฏิบัติงานกับชาวเขาตามหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตนิคมต่อไป
 ๗. คำเนิการทดลองเกี่ยวกับการช่วยให้ชาวเขาที่อยู่ในนิคมรู้จักช่วยตัวเองในการซื้อขายสินค้าและเครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็น ตลอดจนการช่วยตัวเองในการขนส่ง เพื่อนำวิธีการที่ถูกต้องไปใช้กับชาวเขาที่อยู่นอกเขตนิคม
- การดำเนินงานเพื่อปฏิบัติตามแผนงานต่างๆ เหล่านี้ จะมีแตกต่างกันไปตามสถาน-

การแผ้วถางของแต่ละท้องถิ่นของบริเวณนิคมทั้ง ๔ แห่ง เช่นมีการสร้างถนนเข้าสู่นิคม
ทุกแห่ง ในทุกนิคมจะมีการจัดตั้งโรงเรียน ร้านค้า แคววประเภทของการพัฒนาทางการ
เกษตรจะแตกต่างกันไป เช่นที่นิคมเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พวกชาวเขาส่วนใหญ่เป็น
พวกมูเซอ แต่ก็มีพวกมั่วลาวยรวมอยู่ด้วย ได้รับการส่งเสริมให้ทำการเพาะปลูกใบชา
เพราะว่าในอาณาบริเวณนั้นมีส่วนและโรงงานใบชาอยู่แล้ว ที่นิคมในจังหวัดเชียงราย
พวกชาวเขาคือเย้าและอ้อ ได้รับการสนับสนุนให้ทำการปลูกข้าวสาลีในฤดูที่ว่างจากการ
ปลูกข้าว นิคมที่เพชรบูรณ์ได้มีการทดลองปลูกต้นไม้ยืนต้นหลายชนิด และที่นิคมจังหวัดตาก
ได้มีการพยายามพัฒนาการเลี้ยงสัตว์และจัดให้มีทุ่งหญ้าที่ดีกว่าเดิม

แม้ว่านิคมจะได้ดำเนินงานเพื่อปรับปรุงส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขา
เผ่าต่างๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้กับนิคมไปแล้วหลายประการทั้งแผนการปฏิบัติงานของนิคมก็น่าจะช่วย
แก้ปัญหาการปลูกเงินของชาวเขา และการตัดไม้ทำลายป่าได้เป็นอย่างมาก เพราะชาวเขา
จะอยู่เป็นหลักแหล่ง มีอาชีพที่แน่นอน แต่ปรากฏว่าการปฏิบัติตามแผนทองประสพความมุง
ยากหลายประการ ทั้งที่การดำเนินงานของนิคมก็ยังไม่ได้ปฏิบัติครบถ้วนตามความมุ่งหมาย
ที่ได้ตั้งไว้แต่แรก เช่น จำนวนชาวเขาที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งในเขตนิคมก็มีอยู่เพียงเล็กน้อย
นิคมที่จัดตั้งขึ้น ๔ แห่งด้วยกันคือ ที่จังหวัดตาก เชียงใหม่ เชียงรายและ เพชรบูรณ์ มี
ชาวเขาไปตั้งหลักแหล่งในเขตนิคมรวมทั้งหมดประมาณ ๘,๐๐๐ คนเท่านั้น ซึ่งนับว่าเป็น
จำนวนที่น้อยเมื่อเทียบกับประชากรชาวเขาซึ่งมีจำนวนประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ คน
เหตุที่ชาวเขามักจะไม่ค่อยยอมย้ายเข้ามาอยู่ในบริเวณนิคมนั้นมีเหตุผลอยู่หลายประการ เป็น
คนว่า ความสงสัยขั้นแรกที่เกิดกับคนที่เคยมีประวัติแห่งความเป็นอิสระมานานจะคงเผชิญ
กับเจ้าหน้าที่ที่มีวัฒนธรรมต่างกับกับคนและมีอำนาจมากกว่า การเอาชนะความสงสัยนี้จะ
ต้องใช้เวลานาน นอกจากนี้ความเคยชินในการโยกย้ายของชาวเขามางเผ่า ซึ่งเป็นนิสัย
ตรงกันข้ามกับการตั้งหลักแหล่งอย่างถาวร ความไม่แน่นอนของโอกาสใหม่ที่เสนอให้แก
ชาวเขาและปัจจัยอื่นๆ การที่จะคาดหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิตอย่าง
ขนาดใหญ่ของชาวเขาภายในระยะเวลาไม่กี่ปีนั้น อาจจะเป็นการมองโลกในแง่ที่ดีเกินไป
การตั้งนิคมนั้นแต่เดิมมิได้มีการสำรวจพื้นที่โดยละเอียด และมีได้มีการวางแผน
ว่านิคมแห่งหนึ่ง ๆ จะรับชาวเขาได้เท่าไร หรือจะส่งเสริมอะไรเป็นหลัก ฉะนั้นการ

สงเคราะห์ชาวเขาภายในเขตนิคมในระยะแรกๆ จึงเป็นไปในลักษณะการทดลองทำงาน นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น การวางแผน กำลังคน และเงิน ก็มีไม่พร้อมและทางราชการก็ยังไม่สามารถหาพี่เลี้ยงๆ ที่ทำรายได้เป็นอย่างดีมาให้แก่ชาวเขา ปลุกแทนการปลุกไฟได้ ดังนั้นจึงทำให้ชาวเขามองไม่เห็นประโยชน์ของการเข้ามาอยู่ในนิคมดังกล่าว

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา

การที่กรมประชาสงเคราะห์ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับในตอนต้นของการดำเนินงานนิคมชาวเขาได้อย่างรวดเร็ว แมว่ากรมประชาสงเคราะห์จะยังคงค้างไว้อย่างแผนการณและนโยบายในฐานะที่เป็นโครงการ ระยะยาวสำหรับพัฒนาให้ชาวเขาคั้งหลักแหล่งอย่างถาวรและมีความเป็นอยู่ดีขึ้นก็ตาม แต่กรมประชาสงเคราะห์ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการซึ่งเน้นในเรื่องการตั้งหลักแหล่งมาเป็นการปฏิบัติงานเพื่อบริการและเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ทางด้านการเกษตร การศึกษา ฯลฯ ในหมู่บ้านชาวเขา กล่าวคือโครงการช่วยเหลือชาวเขาในรูปแบบของนิคมได้หันเข้าไปในเรื่องการดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา โดยมีนิคมชาวเขาทำหน้าที่เป็นศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวกของหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ ที่ออกไปปฏิบัติงานทั้งในด้านการพัฒนาการเกษตร การศึกษา และการอนามัยตามหมู่บ้านชาวเขาที่ตั้งอยู่กระจัดกระจายในท้องที่ห่างไกลต่างๆ ไป โดยการออกไปบริการและให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาคตามหมู่บ้านแทนที่จะขอให้ชาวเขามาหาเรา หน่วยบริการเคลื่อนที่นี้ได้เริ่มจัดขึ้นครั้งแรก ๒ หน่วยในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่จังหวัดตากเป็นจังหวัดแรก ซึ่งปรากฏว่าการดำเนินงานได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ จึงได้เพิ่มการจัดส่งหน่วยเคลื่อนที่มากขึ้น

เมื่อการดำเนินการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในรูปแบบของนิคมสร้างตนเองประสบกับอุปสรรคต่างๆ มากมายจนไม่สามารถที่จะดำเนินการให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่ได้ตั้งไว้ ดังนั้นการดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในรูปแบบของนิคมชาวเขาจึงได้เปลี่ยนไปเป็นการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ออกดำเนินการให้ความช่วยเหลือชาวเขาทั้งที่เคยอยู่ในเขตการรับผิดชอบของนิคม และ

ในท้องถิ่นที่ห่างไกลออกไป แต่สำหรับหมู่บ้านชาวเขาที่อยู่ใกล้เคียงกับนิคม เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือจะไม่ค่อยไปประจำที่หมู่บ้านแต่เจ้าหน้าที่จะขึ้นไปให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำกับชาวเขาเป็นครั้งคราวเท่านั้น และถ้าชาวเขามีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือ หรือขอคำแนะนำในเรื่องใดก็สามารถลงมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ที่ศูนย์ฯ ได้

ในปัจจุบันนี้มีศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาเคลื่อนที่อยู่ที่ ๕ แห่ง คืออยู่ที่จังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร ลำปางและกาญจนบุรี โดยมีนิคมที่อยู่ในแต่ละจังหวัดเป็นศูนย์กลาง สำหรับการดำเนินงานของหน่วยพัฒนาและส่งเสริมชาวเขาเคลื่อนที่ นิคมชาวเขาจึงได้เปลี่ยนมาเป็นศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา "ซึ่งนับว่าเป็นงานหลักของกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ เพราะเป็นงานที่รวมการพัฒนาชาวเขาในทุกๆ ด้าน ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขามีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่สำคัญอยู่ ๒ ประการ คือ"

- ๑. เพื่อเป็นแหล่งกลางประสานงานเกี่ยวกับชาวเขาในท้องถิ่นนั้นๆ
- ๒. เพื่อควบคุมดำเนินการตามโครงการที่ได้รับมอบหมายโดยใช้หน่วยเคลื่อนที่

นอกจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขายังจัดตั้งขึ้นเพื่อที่จะพัฒนาชาวเขา ในรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างออกไปจากรูปนิคมสร้างตนเอง ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาเป็นแหล่งกลางในการร่วมมือ ประสานงานระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นแหล่งกลางในการปฏิบัติงานของหน่วยเคลื่อนที่ ควบคุมดูแลให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยเคลื่อนที่ตามสมควรแก่การปฏิบัติงาน ในปัจจุบันศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขามีหน่วยเคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติงานตามหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่างๆ ดังนี้คือ

ก. หน่วยสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้น

๕. กรมประชาสงเคราะห์, โครงการพัฒนาและส่งเสริมชาวเขา (พระนครโรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๑).

- ข. หน่วยงานหลัก
- ค. หน่วยงานเป็นเขตพื้นที่
- ง. หน่วยงานปฏิบัติงานร่วมกับโครงการอื่น

ก. หน่วยสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้น

ได้แก่หน่วยที่เดินทางไป

ไปเยี่ยมเยือนชาวเขาตามหมู่บ้านต่างๆ ที่กำหนดให้ เพื่อทำความเข้าใจกับชาวเขาให้รู้ถึงความห่วงใยของรัฐบาล ตลอดจนสอดส่องจุดพิภคที่ค้างหมุ่บ้านชาวเขา เส้นทางคมนาคมและประชากรในหมู่บ้าน ช่วยรักษาพยาบาลและแก้ไขปัญหาเคื้อนรอนเฉพาะหน้า ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและสังเกตท่าทีของชาวเขา แล้วนำเสนอมุ่งกับบัญชาเพื่อหาทางแก้ไขหน้าที่ของหน่วยสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นคือ

- ๑.๑ ตรวจสอบจุดพิภคที่ค้างหมุ่บ้านชาวเขาและเส้นทางคมนาคม
- ๑.๒ ตรวจสอบจำนวนประชากรและหลังคาเรือนแต่ละหมุ่บ้าน
- ๑.๓ สังเกตความเคลื่อนไหวในหมุ่บ้าน เช่นการอพยพย้ายเข้าหรือย้ายออกในหมุ่บ้านแล้วรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ
- ๑.๔ เข้าเยี่ยมเยือนตามหลังคาเรือน อธิบายให้ชาวเขาทราบว่ารัฐบาลมีความเป็นห่วง จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยือน
- ๑.๕ ให้การรักษาพยาบาลแก่ชาวเขาอย่างเห็นใจ ช่วยแก้ปัญหาเคื้อนรอนเฉพาะหน้าเท่าที่จะช่วยได้ ถ้าเกินกำลังหรือไม่ทราบว่าจะปฏิบัติประการใดให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบ
- ๑.๖ ให้การรักษาพยาบาลแก่ชาวเขาที่เจ็บป่วยตามความสามารถ
- ๑.๗ พยายามทำความรู้จักมักคุ้นเป็นกันเองกับชาวเขาชั้นนำในหมุ่บ้าน เช่นหัวหน้าหมุ่บ้าน หมอผี ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือคนในหมุ่บ้านที่มีผู้เคารพนับถือ
- ๑.๘ เยี่ยมเยือนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในหมุ่บ้านเพื่อทำความรู้จักและประสานงาน เช่น ครูโรงเรียน ครูองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำรวจตระเวนชายแดน
- ๑.๙ พิจารณาหมุ่บ้านที่สมควรจะจัดทำเป็นหมุ่บ้านหลักโรงเรียน หรือหมุ่บ้าน

หลักเกณฑ์ ตามกฎที่วางไว้

- ๑.๑๐ คาคคะเนความเคื้อครอนหรือปัญหาทางประการที่ชาวเขาในหมู่บ้านนั้นๆอาจจะตองประสพ เพื่อเป็นการเตรียมตัวล่วงหน้า
- ๑.๑๑ จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามแบบที่กำหนดให้ และตามความจำเป็นรีบด่วน
- ๑.๑๒ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามแต่จะได้รับมอบหมายเป็นคราวๆไป

ข. หน่วยหมู่บ้านหลัก หน่วยหมู่บ้านหลักนี้มี ๒ ประเภท คือหมู่บ้านหลักโรงเรียน หมู่บ้านหลักเกษตร หมู่บ้านหลักโรงเรียนโคกแกหมู่บ้านหลักที่ทางไกลไม่มีโรงเรียน และจัดตั้งโรงเรียนชั่วคราวเพื่อทำการสอนชั้น หมู่บ้านหลักเกษตรโคกแกหมู่บ้านที่มีโครงการส่งเสริมอาชีพทางเกษตรแก่ชาวเขา เพื่อเป็นตัวอย่างแก่หมู่บ้านชาวเขาใกล้เคียง

๑. หลักในการพิจารณาหมู่บ้านหลักโรงเรียน

- ๑.๑ ตองไม่มีโรงเรียนของหน่วยงานใดๆ ในหมู่บ้านหรือใกล้เคียง หรือมีแต่ทางเกิน ๒ กิโลเมตร
- ๑.๒ ทางอำเภอยังไม่มีโครงการหรืองบประมาณจะจัดตั้งโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือในหมู่บ้านนั้นๆ ในปีงบประมาณต่อไป
- ๑.๓ ตองมีเด็กในวัยเรียน ในหมู่บ้านนั้นๆ ไม่น้อยกว่า ๑๕ คน

๒. หลักในการพิจารณาหมู่บ้านหลักในการเกษตร

- ๒.๑ ตองมีเนื้อที่เพียงพอโดยถ้าเป็นโครงการปลูกไม้ยืนต้น ตองมีพื้นที่ความลาดชันระหว่าง ๒๐ - ๔๕ ถ้าเป็นโครงการพืชไร่ ตองมีพื้นที่ลาดชันไม่เกิน ๒๐ หรือระหว่าง ๒๐ - ๔๕ สามารถทำการปลูกได้ และพื้นที่นั้นๆ ตองเป็นบริเวณที่ชาวเขาเคยใช้ทำการเพาะปลูกมาแล้ว หรือที่ชาวเขาละทิ้งแล้ว ห้ามมิให้ใช้พื้นที่ที่เป็นป่าไม้มีค่า หรือป่าไม้ที่อยู่ในบริเวณต้นน้ำลำธาร หรือพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๔๕
- ๒.๒ สามารถนำน้ำมาใช้ในการเกษตรได้
- ๒.๓ พืชที่ส่งเสริม สามารถขายในตลาดท้องถิ่นได้ หรือทางราชการสามารถช่วยรับซื้อ

- ๒.๔ ต้องหาหรือทางอำเภอก่อน และทางอำเภอเห็นชอบ
- ๒.๕ ต้องเป็นหมู่บ้านที่มีชาวเขาไม่น้อยกว่า ๑๕ หลังคาเรือน และควรเป็นจุดกลางของหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่า ๓ แห่งที่ชาวเขาสามารถไปมาหาส่งาย
- ๒.๖ ต้องไม่อยู่ห่างไกลถนนใหญ่เกินกว่า ๒๐ กิโลเมตร
- ๒.๗ ต้องไม่มีโครงการอาชีพของหน่วยงานอื่นปฏิบัติอยู่แล้ว

หน้าที่ของหน่วยหมู่บ้านหลัก

๑. หน่วยหมู่บ้านหลักโรงเรียนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - ๑.๑ ชี้แจงให้พ่อแม่ของเด็กเห็นประโยชน์ของการศึกษา
 - ๑.๒ จัดสร้างโรงเรียนชั่วคราวขึ้นตามแบบ
 - ๑.๓ สอนหนังสือแก่เด็กและผู้ใหญ่ชาวเขาโดยถือเอาตามความจำเป็นและความสะดวกของชาวเขาเป็นหลัก
 - ๑.๔ ให้ความรักษาพยาบาลแก่ชาวเขาในหมู่บ้าน
 - ๑.๕ จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ในคานการศึกษา นอกเหนือจากการสอน เช่น ทำการปลูกผักสวนครัว ทำเครื่องเล่น โดยใช้อุปกรณ์ในท้องถิ่น การจัดใหม่พิธีสำคัญในทางราชการและพิธีทางศาสนาต่าง ๆ เป็นต้น
 - ๑.๖ รายงานใหญ่บังคับบัญชาทราบ
๒. หน่วยหมู่บ้านเกษตรมีหน้าที่ดังนี้ คือ
 - ๒.๑ จัดทำแปลงสาธิต เพื่อเป็นตัวอย่าง
 - ๒.๒ ทำโครงการส่งเสริมขึ้นในบริเวณพื้นที่ของชาวเขาเอง
 - ๒.๓ ชักชวนชาวเขาชั้นนำในหมู่บ้าน ให้รวมอยู่ในโครงการที่ส่งเสริม
 - ๒.๔ ออกเยี่ยมเยียนตามไร ไร่คำแนะนำวิธีการปลูกและดูแลรักษา
 - ๒.๕ ติดตามผลการส่งเสริม
 - ๒.๖ ช่วยในการจัดหาพันธุ์และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

๒.๗ รายงานให้หัวหน้าทราบ

ค. หน่วยพัฒนาเป็นเขตพื้นที่ โคกแจหน้าที่ได้รับมอบให้ไปปฏิบัติงานด้านพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งซึ่งได้ทำการสำรวจ และเปิดดำเนินการเป็นโครงการโดยเฉพาะแล้ว เป็นเขตฯไป โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

๑. เขตปฏิบัติงานเขตหนึ่งๆ จะมีพื้นที่ที่รับผิดชอบไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่ จะส่งหน่วยสำรวจ เข้าไปทำการสำรวจพื้นที่โดยละเอียด
๒. หน่วยงานหลักเกษตรที่ใดตั้งขึ้นนั้น เมื่อพิจารณาเห็นว่าพื้นที่พอดำเนินการได้ก็ให้รับดำเนินการ
๓. เขตพื้นที่ที่สำรวจแล้วจะให้มีการวางแผนดำเนินการไว้ตลอดปี เช่น จะปลูกพืชอะไร จะมีชาวเขาอยู่ในเขตนี้เท่าไร จะรับเพิ่มได้กี่ครอบครัว จะมีโรงเรียนตรงไหน เป็นต้น
๔. เจ้าหน้าที่ซึ่งส่งไปทำงานในเขตปฏิบัติตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้
๕. เจ้าหน้าที่ซึ่งส่งไปทำงานในเขตจะต้องเป็นผู้ที่เคยปฏิบัติงานในหน่วยงานหลักเกษตร และหน่วยงานหลักโรงเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี
๖. จะเลือกหน่วยงานหลักเกษตรสำหรับสำรวจพื้นที่ขึ้นต้นปีละ ๑๐ แห่ง แต่จะคัดเลือกเพื่อทำการสำรวจโดยละเอียดปีละ ๕ แห่ง

ง. หน่วยงานที่ปฏิบัติร่วมกับโครงการอื่น

๑. โครงการพระบรมราชาอนุเคราะห์ชาวเขา
๒. โครงการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ

จากการศึกษาถึงปัญหาต่างๆ อันเกิดขึ้นจากการกระทำของชาวเขา ตลอดจนการแก้ไข้ปัญหา และการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะชาวเขาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการแก้ไข้ปัญหานั้นของรัฐบาล มีผลทำให้ชาวเขาเผ่าต่างๆ เริ่มมีการปรับตัวเพื่อเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของตนในหลายๆด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง การศึกษา การ

อนามัย ฯลฯ เป็นต้นว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการยอมรับของไทย หรือวิทยาการสมัยใหม่ มีการยอมรับให้มีการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในบางด้าน หรือมีการละทิ้งสิ่งที่ดีกว่าเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมบางอย่าง ซึ่งการปรับตัวของชาวเขาในค่านต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาถึงเรื่องเหล่านี้ จะทำให้เราได้ทราบถึงขบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวเขา ซึ่งแต่เดิมเป็นสังคมที่คอยความเจริญเหล่านี้มีปฏิกริยาปฏิเสธ หรือยอมรับ หรือมีขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวเพื่อรับสิ่งใหม่ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่สังคมในค่านใดและอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ ผลของการศึกษาถึงเรื่องการปรับตัวของชาวเขาในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขายังจะเป็นเครื่องช่วยชี้ให้เห็นถึง ความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เนื่องจากการดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของกรมประชาสงเคราะห์ และรัฐบาลก็ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก มีการลงทุนทั้งในค่านงบประมาณ กำลังคน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการปฏิบัติงานค่านต่างๆ เป็นต้นว่า จัดตั้งโครงการศูนย์วิจัยชาวเขา โครงการชาวเขาสัมพันธ์ โครงการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาทั้งในรูปแบบนิคมและแบบเคลื่อนที่ ซึ่งการลงทุนในค่านต่างๆเหล่านี้ ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ตามนโยบายที่รัฐบาลได้วางไว้และเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาค่านๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของชาวเขา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการที่จะศึกษาถึง

๑. แนวโน้มของการปรับตัวของชาวเขาในค่านต่างๆ เป็นต้นว่าในค่านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การเมืองการปกครอง การอนามัย ศาสนาและความเชื่อ ชาวเขาเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะปรับตัวต่อสิ่งที่รัฐบาลพยายามให้ความช่วยเหลือ หรือพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

๒. เพื่อทราบถึงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การเมือง การปกครอง การอนามัย ศาสนาและความเชื่อที่มีการ

เปลี่ยนแปลงหรือไม่ ในลักษณะใด

๓. เพื่อต้องการทราบถึงอุปสรรค และปัญหาต่างๆ ที่บั่นทอนหรือชักขวางการปรับตัวของชาวเขา

๔. เพื่อประเมินผลของการปรับตัวของชาวเขาวามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตแบบใหม่หรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงเรื่องการปรับตัวของชาวเขาในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขานี้เท่าที่ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้ามานั้น ปรากฏว่ายังมีได้มีผู้ใดหรือหน่วยงานใด ที่ได้ทำการศึกษาและพิมพ์แบบเผยแพร่โดยตรงมาก่อน นอกจากจะมีการศึกษาถึงเรื่องราวที่ใกล้เคียงซึ่งก็พอจะมีการกล่าวถึงอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่มักจะมีการกล่าวถึงหรือบรรยายถึงลักษณะโดยทั่วไปของชาวเขามากกว่า ที่จะกล่าวถึงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของชาวเขา เป็นต้นว่า รายงานการสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย โดยกรมประชาสงเคราะห์ และรายงานการสำรวจความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม ในอาณาบริเวณที่ปลูกฝิ่นของประเทศไทยโดยคณะสำรวจขององค์การสหประชาชาติ เป็นต้น

สาขาที่ผู้ศึกษา เลือกว่าการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของชาวเขาในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขานั้นก็เนื่องมาจากว่า ผู้ศึกษาได้สังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้านที่เกิดขึ้นกับชาวเขาเผ่าต่างๆ คือบางเผ่ามีการเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย แต่บางเผ่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะเผ่าเย้า ซึ่งเป็นเผ่าที่มีความเฉลียวฉลาดมีความตื่นตัวสูงในการที่จะปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนสังคมของตนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ และยังเป็นเผ่าที่มีแนวโน้มจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าอีกหลายๆเผ่า เนื่องจากแนวความคิดต่างๆ เหล่านี้เองที่ทำให้ผู้ศึกษาต้องการที่จะทราบถึงปัจจัยและกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวเขาในขณะที่ทำการศึกษามีขั้นตอนของการยอมรับการเปลี่ยนแปลงไปแล้วมากน้อยเพียงใด มีอะไรบางอย่างที่ใดเปลี่ยนแปลงไปแล้ว มีอะไรบางอย่างที่มีแนว-

โน้มที่จะเปลี่ยนแปลง หรือมีอะไรบางอย่างที่ไม่เปลี่ยนแปลง และมีปัจจัยอะไรที่ทำให้ชาวเขายอมรับหรือปฏิเสธ หรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ส่วนสาเหตุที่ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาวงเขาเผ่าเย้า ก็เพราะว่าเผ่าเย้าเป็นชาวเขาเผ่าหนึ่งที่มีความกระตือรือร้น พยายามที่จะยกระดับและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้สูงขึ้น และยังถ้าชาวเขาได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาในด้านต่างๆ แล้ว สังคมในหมู่บ้านเย้าจะมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด

ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของชาวเขานี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาดังการปรับตัวของชาวเขาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับตัวในค่านิยม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา การอนามัย ศาสนาและความเชื่อในหมู่บ้านเขาเผ่าเย้า ที่หมู่บ้านผาเคื่อ ซึ่งเป็นชาวเขาที่อยู่ใกล้ชิดกับศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในหมู่บ้านผาเคื่อมีชาวเขาอาศัยอยู่ประมาณ ๕๐ หลังคาเรือนมีชาวเขาอาศัยอยู่ประมาณ ๔๘๕ คน และโดยเหตุที่การศึกษาถึงเรื่องนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) และเจาะจงหมู่บ้านที่จะทำการศึกษา ฉะนั้นผู้ศึกษาจึงได้วางแนวทางสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสงค์จะให้ได้ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Source) ใ้มากที่สุดเท่าที่จะหาได้ เพราะการศึกษาถึงเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยที่เน้นหนักไปในด้านการวิจัยสนาม (Field Research)

วิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มีอยู่ด้วยกัน ๒ วิธีคือ

๑. ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งส่วนมากเป็นเอกสารของทางราชการ กรมประชาสงเคราะห์ และเอกสารรายงานการวิจัยเกี่ยวกับชาวเขาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคำสั่ง รายงาน รวมทั้งบทความที่มีผู้เขียนขึ้น

๒. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ (Field Research) ซึ่งเป็นข้อมูล

ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์โดยเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน
 ดังนั้นวิธีการศึกษาในเรื่องนี้จึงเป็นไปในลักษณะที่ผสมกันระหว่าง ข้อมูลที่ได้จาก
 เอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสำรวจประกอบกัน โดยเน้นหนักที่ วิธีการสำรวจเป็นสำคัญ
 กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้ศึกษาได้ออกไปทำการวิจัยสนามระหว่าง
 วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ รวมเวลาที่เข้าไปทำ
 งานสนามประมาณ ๓ เดือนครึ่ง ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม
 ซึ่งมีมุ่งที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการเปลี่ยนแปลง การยอมรับของใหม่
 และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมทั้งในคาน เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมืองการ
 ปกครอง การศึกษา การอนามัย ศาสนาและความเชื่อ ซึ่งแบบสอบถามต่างๆเหล่านี้ได้
 ผ่านการทดสอบ (Pretest) เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม หลังจากที่ได้มีการ
 แก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงได้ออกทำการเก็บข้อมูล โดยข้อมูลส่วนใหญ่จะได้จาก
 การสังเกตแบบเข้าไปมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือภรรยาของหัวหน้า
 ครัวเรือนเพียงคนเดียว ตามแบบสอบถามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามแบ่ง
 ออกเป็น ๗ ตอนคือ

- ตอนที่ ๑ เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ฯลฯ
- ตอนที่ ๒ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ
- ตอนที่ ๓ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสังคม - วัฒนธรรม
- ตอนที่ ๔ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง
- ตอนที่ ๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา
- ตอนที่ ๖ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอนามัย
- ตอนที่ ๗ เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ

แผนการวิจัยหรือวิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีออกทำงานสนาม (Field Work)
 ของผู้ศึกษาเองโดยความร่วมมือของกองส่งเสริมสหกรณ์ฯ ศูนย์พัฒนาและส่งเสริม
 ชาวเขาจังหวัดเชียงราย และชาวเขาในหมู่บ้านผาเคื่อ การออกสนามแบ่งออกเป็น ๓
 ระยะคือ ในระยะแรก เป็นเพียงการออกทำความคุ้นเคย พูดคุย และทำความรู้จักกับชาว--

เขาก่อน ส่วนในระยะที่ ๒ เป็นการออกทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน พร้อมกับการสังเกตการณ์ทุกระยะ หลังจากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้อาบบรรณาภิกรณ (Editing) กำหนดรหัสและลงรหัส (Coding) ลงในแบบฟอร์ม (Coding Sheet) ทำการนับจำนวนและนำผลมาเสนอในรูปของข้อมูลสถิติ ตาราง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ ๓ เป็นการออกไปสังเกตสภาพความเป็นไปภายในหมู่บ้านและการดำเนินชีวิตของชาวเข่าในหมู่บ้านโดยทั่วไป เพื่อประเมินผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้อำไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากประสบการณ์เท่าที่ผ่านมา โครงการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเข่าในค้ำนต่างๆ นั้นแสดงให้เราเห็นว่า ทางราชการได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องเกี่ยวกับชาวเข่า ซึ่งในขณะนี้ทางราชการก็ยังให้ความสนใจโดยพยายามศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชาวเข่าในค้ำนต่างๆ และนอกจากส่วนราชการแล้วยังมีเอกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความสนใจในเรื่องของชาวเข่ากันอยู่มาก แต่การศึกษาส่วนใหญ่เน้นหนักไปในค้ำนการสำรวจสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเข่า ขนบธรรมเนียมประเพณี แบบการดำเนินชีวิตของชาวเข่าเผ่าต่างๆ บทบาทของรัฐบาลที่มีต่อชาวเข่า ตลอดจนหน้าที่ของชาวเข่าที่มีต่อรัฐบาลและประชาชนชาวไทย แต่ในค้ำนที่เกี่ยวกับการปรับตัวของชาวเข่าในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเข่า นั้นแทบจะกล่าวได้ว่า ยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาไว้ ไม่ว่าจะเป็นของชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การศึกษาในเรื่องการปรับตัวของชาวเข่าในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเข่านี้ ย่อมจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาวิจัยในเรื่องชาวเข่ากว้างขวางออกไป และการศึกษาในเรื่องนี้ ก็มีเพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาเอง หรือผู้สนใจอื่นๆ เท่านั้น แต่ยังคงก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนราชการต่างๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับชาวเข่า ในอันที่จะทราบถึงขอเท็จจริงและปัญหาต่างๆ ในค้ำนการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของชาวเข่า เพื่อเป็นแนวทางในการวางโครงการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเข่า ให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ และขอเท็จจริง เพื่อบรรลุดังเป้าหมายหรือนโยบายการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเข่าของรัฐบาล นอกจากนี้ผลการศึกษาในเรื่องนี้ยังจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการให้ข้อมูลอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง

แปลงของชาวเขา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ปัญหาเฉพาะอย่างให้กว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป

นิยามศัพท์

การพัฒนาและส่งเสริมชาวเขา หมายถึงการปรับปรุงส่งเสริมความเป็นอยู่ของชาวเขา ให้ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งการช่วยเหลือต่างๆ เหล่านี้ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการ ของชาวเขาเป็นสำคัญ

๑ การปรับตัว

หมายถึงการที่บุคคลสามารถทำตัวให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นกระบวนการปรับปรุงความต้องการ และพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล ซึ่งมีผลทำให้บุคคลนั้น ได้รับความพอใจตามความต้องการที่จำเป็นทั้งหลาย ได้ นอกจากนี้การปรับตัวยังรวมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงของบุคคลหรือการที่บุคคลยอมรับของใหม่หรือวิทยาการสมัยใหม่ตลอดถึงการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม หมายถึงผู้ที่อาศัยอยู่ประจำบนภูเขาหรือเนินเขา เป็นชนกลุ่มน้อยพวกหนึ่งซึ่งมีคนไทย มีวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยส่วนรวมเป็นของตนเองโดยเอกเทศ ผิดแยกแตกต่างจากวัฒนธรรมของชาวไทยอย่างเห็นได้ชัดเจน อาศัยทำมาหากินกระจุกกระจายอยู่บนเขาสูงอย่างถาวร เป็นส่วนใหญ่ ไม่มีประเทศและรัฐบาลของตนเองปกครองเป็นที่รับรองระหว่างประเทศ

ชาวเขา

สังคมดั้งเดิม

หมายถึงสังคมที่ล้าหลังทางความเจริญทางประยุกต-วิทยาและวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ประชากรส่วนใหญ่ มีอาชีพทางการเกษตร ชนในสังคมส่วนใหญ่นิยมการ

แลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน พฤติกรรมและโครงสร้างทางสังคมการเมืองเป็นไปในรูปของจารีตประเพณีและสถาบันอันศักดิ์สิทธิ์ คนในสังคมมีความประพฤติปฏิบัติคล้ายคลึงกัน การให้คุณให้โทษก็เป็นไปในรูปการลงโทษของผีศาจเทวดาสังศักดิ์สิทธิ์

การเกษตรแบบถาวร

หมายถึงการทำนาถาวร